

Keminmaan Energia ja Vesi Oy

Sähköisesti: [REDACTED]

Asia

Päätöksen korjaaminen virheellisen selvityksen johdosta

Asianosainen

Keminmaan Energia ja Vesi Oy (0854658-5)
Jauholantie 4,
94450 Keminmaa

Vireilletulo

5.2.2025

Ratkaisu

Energiavirasto korjaa 9.7.2024 tekemäänsä päätöstä dnro 752/040201/2024 osakkuudet-liiketoiminnan osalta Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n (0854658-5, jäljempänä myös yhtiö) 61 a §:n poikkeuslupahakemuksessa annetun virheellisen selvityksen johdosta. Aikaisempi päätös mitätöidään tällä päätöksellä.

Perustelut

Asiassa saatu selvitys

Energiavirasto on antanut 9.7.2024 Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle päätöksen (dnro 752/040201/2024) koskien Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentin mukaista poikkeuslupaa harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin jakeluverkonhaltijalle on säädetty mahdolliseksi sähkömarkkinalaissa tai sähkökauppa-asetuksessa.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy toimitti 5.2.2025 Energiavirastolle sähköpostin, jossa yhtiö ilmoitti hakeneensa virheellisesti 61 a §:n mukaista poikkeuslupaa osakkuudet-liiketoiminnan (sis. omistukset Pohjois-Suomen Voima Oy:stä ja Lapin Sähkövoima Oy:stä¹) harjoittamiselle. Yhtiö ilmoitti sähköpostiviestissään, että yhtiön 7.3.2024 toimittamassa poikkeuslupahakemuksessa mainitut osakkuudet ovat eriytetty todellisuudessa muuhun sähköliiketoimintaan, eikä muuhun liiketoimintaan.

Yhtiö pyysi viestissään päätöksen oikaisua virheellisen selvityksen johdosta, koska viraston 8.12.2023 lähettämän valvontakirjeen (dnro 1793/040201/2023) mukaan poikkeuslupa on edellytetty hakemaan ainoastaan muuhun liiketoimintaan eriytettyjen liiketoimintojen harjoittamiseen.

¹ Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n 7.3.2024 toimittaman poikkeuslupahakemuksen mukaan yhtiö omistaa Fennovoima Oy:n osakkuuksia Pohjois-Suomen Voima Oy:n osakkuuksien kautta ja Kemijoki Oy:n osakkuuksia Lapin Sähkövoima Oy:n kautta.

28.5.2025

Keminmaan Energia ja Vesi Oy täydensi myös 5.5.2025 poikkeuslupahakemustaan Tornion Golf Oy:n ja Pohjois-Suomen Energiatieto Oy:n osakkuuksien osalta. Perusteena täydennykselle oli se, ettei yhtiö ollut hakenut kyseisille osakkuuksille poikkeuslupaa virastolle 7.3.2024 toimitetun poikkeuslupahakemuksen yhteydessä, vaikka nämä on eriytetty osaksi muuta liiketoimintaa.

Energiaviraston lausuntopyyntö päätösluonnoksesta (9.5.2025)

Energiavirasto varasi Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle mahdollisuuden lausua päätösluonnoksesta koskien virheellisen selvityksen johdosta korjattua päätöstä ennen varsinaisen päätöksen antamista. Energiavirasto toimitti päätösluonnoksen lausuttavaksi Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle 9.5.2025. Lausunto pyydettiin toimittamaan Energiavirastolle viimeistään 23.5.2025.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy toimitti sähköpostitse 23.5.2025 lausunnon päätösluonnokseen liittyen. Keminmaan Energia ja Vesi Oy ilmoitti lausuntonaan olevansa tyytyväinen päätösluonnoksessa esitettyyn ratkaisuun. Keminmaan Energia ja Vesi Oy:llä ei ollut huomautettavaa päätösluonnoksen tekstiosuuksiin liittyen, mutta tarkensi päätöksen salassapitoa koskevia seikkoja.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Hallintolaki (434/2003)

Hallintolain 50 §:n 1 momentin mukaan viranomainen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos:

- 1) päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen;
- 2) päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen;
- 3) päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe; tai
- 4) asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Pykälän 2 momentin mukaan päätös voidaan korjata 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitetussa tilanteessa asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä. Päätös voidaan korjata 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi.

Hallintolain 52 §:n 1 momentin mukaan viranomainen käsittelee korjaamisasian omasta aloitteestaan tai asianosaisen vaatimuksesta. Lain 2 momentin mukaan asiavirheen korjaaminen edellyttää, että asia käsitellään uudelleen ja asiassa annetaan uusi päätös.

28.5.2025

Hallintolain 52 §:n 3 momentin mukaan asia- tai kirjoitusvirheen korjaamisesta on tehtävä merkintä alkuperäisen päätöksen taltiokappaleeseen tai viranomaisen käytössä olevaan tietojärjestelmään. Uusi tai korjattu toimituskirja on annettava asianosaiselle maksutta.

Johtopäätökset

Energiavirasto on edellyttänyt 8.12.2023 lähetetyllä valvontakirjeellä (dnro 1793/040201/2023), että muita liiketoimintoja harjoittavien verkonhaltijoiden tulee hakea sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentin mukainen poikkeuslupa muiden liiketoimintojen harjoittamiseen 31.12.2024 mennessä. Poikkeuslupaa ei ole edellytetty hakemaan valvontakirjeen perusteella muihin sähköliiketoimintoihin eriytetyille liiketoiminnoille.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy on hakenut Energiavirastolta 7.3.2024 sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentin mukaisen poikkeusluvan seuraavien liiketoimintojen harjoittamiselle: 1) kaukolämpö, 2) talousvesi, 3) jätevesien vastaanotto (viemäriverkosto), 4) jäteveden puhdistamo, 5) osakkuudet, 6) sähkönjakelun tilaustyöt ja 7) vesihuollon tilaustyöt. Poikkeuslupahakemuksen mukaan osakkuudet-liiketoiminta sisältää Pohjois-Suomen Voima Oy:n ja Lapin Sähkövoima Oy:n osakeomistukset.

Osakkuudet Pohjois-Suomen Voima Oy:stä ja Lapin Sähkövoima Oy:stä

Energiavirasto ei ole myöntänyt Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle 9.7.2024 antamallaan päätöksellään (dnro 752/040201/2024) 61 a §:n 3 momentin mukaista lupaa harjoittaa osakkuudet-liiketoimintaa (sis. omistukset Pohjois-Suomen Voima Oy:stä ja Lapin Sähkövoima Oy:stä).

Energiavirasto on velvoittanut Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n korjaaviin toimenpiteisiin, jolla varmistetaan, ettei yhtiö harjoita osakkuudet-liiketoimintaa ja sähköverkkotoimintaa saman y-tunnuksen alla. Energiavirasto on velvoittanut Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n toteuttamaan korjaavat toimenpiteet ja esittämään niistä selvityksen Energiavirastolle 1.6.2025 mennessä.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy toimitti Energiavirastolle 5.2.2025 sähköpostin, jossa yhtiö ilmoitti hakeneensa virheellisesti 61 a §:n 3 momentin mukaista poikkeuslupaa osakkuudet-liiketoiminnan harjoittamiselle. Yhtiö ilmoitti sähköpostiviestissään, että yhtiön 7.3.2024 toimittamassa poikkeuslupahakemuksessa mainitut Pohjois-Suomen Voima Oy:n ja Lapin Sähkövoima Oy:n osakkuudet ovat eriytetty todellisuudessa muuhun sähköliiketoimintaan, eikä muuhun liiketoimintaan. Näin ollen, yhtiö on hakenut virheellisesti poikkeuslupaa Pohjois-Suomen Voima Oy:n ja Lapin Sähkövoima Oy:n osakeomistuksille.

Energiavirasto toteaa, että Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n poikkeuslupahakemus on käsitelty hakemuksessa annetuilla lähtötiedoilla. Virasto on siten huomionnut

28.5.2025

yhtiön 7.3.2024 toimittamassa poikkeuslupahakemuksessa mainitut osakkuudet osana muuta liiketoimintaa.

Virasto on arvioinut Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n toimittaman selvityksen perusteella, että päätös on syytä oikaista Pohjois-Suomen Voima Oy:n ja Lapin Sähkövoima Oy:n osakkuuksia käsitteleviltä osuuksilta. Perusteena asialle on se, että poikkeuslupahakemus on perustunut osakkuudet-liiketoiminnan osalta virheelliseen selvitykseen hallintolain 50 §:n 1 momentin nojalla, ja johtanut siten väärään tulkintaan. Selvyyden vuoksi virasto myös toteaa, että kyseiset osakkuudet tulee eriyttää aiheuttamisperiaatteen mukaisesti muuhun sähköliiketoimintaan.

Energiavirasto toteaa, että poikkeusluvan hakeminen koskee ainoastaan muuhun liiketoimintaan eriytettyjä liiketoimintoja viraston 8.12.2023 lähetettämän valvontakirjeen (dnro 1793/040201/2023) mukaan. Näin ollen, Keminmaan Energia ja Vesi Oy:llä on oikeus harjoittaa 7.3.2024 toimitetussa poikkeuslupahakemuksessa kuvattua osakkuudet-liiketoimintaa (sis. omistukset Pohjois-Suomen Voima Oy:ssä ja Lapin Sähkövoima Oy:ssä), koska kyseinen liiketoiminta on eriytetty muuhun sähköliiketoimintaan.

Energiavirasto korjaa päätöksen ratkaisun ja perustelut Pohjois-Suomen Voima Oy:n ja Lapin Sähkövoima Oy:n osakkuuksia käsitteleviltä osuuksilta.

Osakkuudet Tornion Golf Oy:stä ja Pohjois-Suomen Energiatieto Oy:stä

Energiavirasto toimitti Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle 11.2.2025 selvityspyynnön, jossa se tiedusteli, onko yhtiöllä edellä mainittujen osakkuuksien lisäksi myös muita osakkuuksia. Lisäksi virasto pyysi yhtiötä tarkentamaan mihin liiketoimintaan tällaiset muut osakkuudet on eriytetty.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n 13.3.2025 sähköpostitse toimittaman selvityksen mukaan yhtiöllä on osakkuuksia myös Tornion Golf Oy:stä ja Pohjois-Suomen Energiatieto Oy:stä. Kyseiset osakkuudet ovat eriytetty osaksi vesihuoltoliiketoimintoja (talousvesi- ja jätevesien vastaanottoliiketoiminta).

Energiavirasto huomautti 23.4.2025 Keminmaan Energia ja Vesi Oy:tä, ettei yhtiö ole hakenut poikkeuslupaa Tornion Golf Oy:n ja Pohjois-Suomen Energiatieto Oy:n osakkuuksille, vaikka nämä ovat eritetty muuhun liiketoimintaan. Virasto toteaa selvyyden vuoksi, että sähkömarkkinalaki ei tunne vesihuoltolain mukaista eriyttämistä, mistä johtuen virasto tarkastelee vesihuoltoliiketoimintoja osana muuta liiketoimintaa.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy täydensi 5.5.2025 poikkeuslupahakemustaan Tornion Golf Oy:n ja Pohjois-Suomen Energiatieto Oy:n osakkuuksien osalta. Energiavirasto on ottanut korjatussa päätöksessä huomioon yhtiön poikkeuslupahakemusta koskevan täydennyksen.

28.5.2025

Dnro 752/040201/2024

Sovelletut säännökset

Hallintolaki (434/2003) 50 § ja 52 §.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakua koskeva ohjeistus liitteenä.

Liitteet Korjattu päätösluonnos
Valitusosoitus

Jakelu Keminmaan Energia ja Vesi Oy

Tiedoksi Ei tiedoksi

Maksutta Hallintolain (434/2003) 52 §:n 3 momentin mukaan korjattu toimituskirja annetaan asianosaiselle maksutta.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy

Sähköisesti: [REDACTED]

Asia

Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentin mukainen poikkeuslupa harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin jakeluverkonhaltijalle on säädetty mahdolliseksi sähkömarkkinalaissa tai sähkökauppa-asetuksessa.

Asianosainen

Keminmaan Energia ja Vesi Oy (0854658-5)
Jauhulantie 4,
94450 Keminmaa

Vireilletulo

7.3.2024

Ratkaisu

Energiavirasto toteaa, että Keminmaan Energia ja Vesi Oy:llä (0854658-5, jäljempänä myös hakija ja yhtiö) on sähkömarkkinalain (497/2023) 61 a §:n 1 momentin perusteella oikeus harjoittaa kaukolämpöenergian jakelua, talousvesiliiketoimintaa sekä jätevesien vastaanottoliiketoimintaa.

Energiavirasto myöntää hakijalle sähkömarkkinalain (497/2023) 61 a §:n 3 momentissa tarkoitetun luvan harjoittaa sähkönjakelun tilaustöitä. Energiavirasto myöntää hakijalle poikkeusluvan harjoittaa kaukolämmön tuotantoa, jäteveden puhdistamoliiketoimintaa, vesihuollon tilaustöitä ja osakkuudet-liiketoimintaa (sis. omistukset Tornion Golf Oy:stä ja Pohjois-Suomen Energiatieto Oy:stä) sähkömarkkinalain (588/2013) 83 §:n 3 momentin perusteella. Myönnetyt luvat ovat toistaiseksi voimassa olevia.

Selostus asiassa

Sähkömarkkinalain (497/2023) 1.6.2023 voimaan asetetuilla uudistuksilla pantiin täytäntöön sähkömarkkinadirektiivin 31 artiklan 10 kohdan säännökset jakeluverkonhaltijoiden oikeudesta harjoittaa muita kuin sähkömarkkinadirektiivissä ja sähkökauppa-asetuksessa säädettyjä liiketoimintoja ja 33 artiklan 2 kohdan säännökset jakeluverkonhaltijoiden oikeudesta harjoittaa sähköajoneuvojen latauspalvelua. Uudistetun sähkömarkkinalain 61 a §:n mukaisesti:

- Jakeluverkonhaltijalla on oikeus harjoittaa liiketoimintaa muussa verkossa kuin sähköverkossa, jos toimivaltainen viranomaisen on myöntänyt jakeluverkonhaltijalle tällaisen liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämän toimiluvan. (1 momentti)

- Jakeluverkonhaltija ei saa harjoittaa sähköajoneuvojen latauspalveluliiketoimintaa. Jakeluverkonhaltija voi kuitenkin ylläpitää omaan käyttöönsä varattuja sähköajoneuvojen latauspisteitä. (2 momentti)
- Energiavirasto voi myöntää jakeluverkonhaltijalle luvan harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin jakeluverkonhaltijalle on säädetty mahdolliseksi tässä laissa tai sähkökauppa-asetuksessa, jos liiketoiminnan harjoittaminen on tarpeen, jotta jakeluverkonhaltija voi täyttää tämän lain tai sähkökauppa-asetuksen mukaiset velvoitteensa. (3 momentti)

Sähkömarkkinalain 61 a §:n voimaantulon yhteydessä, Energiavirasto katsoi ajankohtaiseksi kartoittaa verkonhaltijoiden muiden liiketoimintojen sisältöä sähkön jakeluverkkotoiminnassa, sillä edellinen muun liiketoiminnan harjoittamista koskeva selvitys oli toteutettu viimeksi vuonna 2012. Energiaviraston 17.5.2023 lähettämällä selvityspyynnöllä virasto pyysi verkonhaltijoilta vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- Harjoitetaanko yhtiössänne muuta liiketoimintaa?
- Mikäli muuta liiketoimintaa harjoitetaan, mihin liiketoimintaan se on eriytetty?
- Onko yhtiönne harjoittama muu liiketoiminta merkitykseltään vähäistä (TEMa 1305/2019 2 §)?
- Minkälaisia liiketoimintoja yhtiönne harjoittama muu liiketoiminta tai muu vähämerkityksellinen liiketoiminta pitää sisällään?

Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n selvityspyyntöön 18.5.2023 toimittaman vastauksen mukaan yhtiössä harjoitetaan muuta liiketoimintaa. Muu liiketoiminta pitää sisällään kaukolämpöliiketoiminnan, talousveden, jäteveden ja jäteveden puhdistamon liiketoiminnan sekä osakkuuksista saadut tuotot. Lakisääteiset eriyttämiset ovat tehty sähkömarkkinalain ja vesihuoltolain mukaan. Muu liiketoiminta ei ole merkitykseltään vähäistä.

Energiavirasto lähetti 8.12.2023 jakeluverkonhaltijoille valvontakirjeen (Dnro 1793/040201/2023) ja tulkintaohjeen (3947/040002/2023) sähkömarkkinalain 61 a §:n soveltamiseksi. Energiavirasto edellytti valvontakirjeessään muita liiketoimintoja harjoittavat jakeluverkonhaltijat hakemaan Energiavirastolta 61 a §:n 3 momentin mukaista poikkeuslupaa muiden liiketoimintojen harjoittamiseen 31.12.2024 mennessä. Poikkeusluvan myöntämisen edellytyksenä on, että muun liiketoiminnan harjoittaminen palvelee jakeluverkonhaltijan lakisääteisten tehtävien hoitamista. Energiaviraston tulkintaohjeen mukaisesti, tällaisia liiketoimintoja voivat olla esimerkiksi sellaiset liiketoiminnot, jotka:

- tukevat varman, luotettavan ja tehokkaan sähkönjakeluverkon käyttöä, ylläpitoa ja kehittämistä
- turvaavat sähkön loppukäyttäjien riittävää sähkön saantia (esim. valvomo-, varallaolo- ja varavoimapalvelut)
- edistävät kohtuullisia sähkön jakeluvaatimuksia pitkällä aikavälillä.

Energiavirasto on linjannut valvontakirjeessään, ettei poikkeuslupaa tarvitse hakea vähämerkityksellisen muun liiketoiminnan harjoittamiseen tai muussa verkossa kuin sähköverkossa harjoitettavalle liiketoiminnalle, jos toimivaltainen viranomaisena on myöntänyt jakeluverkonhaltijalle toimiluvan kyseiseen verkkoon. Muussa verkossa kuin sähköverkossa harjoitettavaksi liiketoiminnaksi voidaan luokitella esim. maakaasu-, kaukolämpö-, vesi- ja viemäröintiverkkotoiminta.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy on hakenut Energiavirastolta 7.3.2024 sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentin mukaista poikkeuslupaa nykyisessä laajuudessa harjoittamiinsa muille liiketoiminnoille. Hakija on täydentänyt 5.5.2025 poikkeuslupahakemustaan osakkuudet-liiketoiminnan osalta. Hakijan muihin liiketoimintoihin lukeutuvat seuraavat liiketoiminnot: 1) kaukolämpö, 2) talousvesi, 3) jätevesien vastaanotto (viemäriverkosto), 4) jäteveden puhdistamo, 5) osakkuudet, 6) sähkönjakelun tilaustyöt ja 7) vesihuollon tilaustyöt. Hakija on hakenut poikkeuslupaa Energiavirastolta seuraavin perustein:

1) *Kaukolämpö:*

- A. Kaukolämpöenergian tuotanto ja jakelu ympäristöluvan edellyttämällä tavalla. Liiketoiminta siirtynyt yhtiölle Keminmaan kunnalta vuonna 1991 yhdessä sähkönjakelutoiminnan kanssa.
- B. Yhtiö tuottaa vuositasolla kiinteän polttoaineen laitoksella noin 35 GWh kaukolämpöenergiaa. Tuotanto tapahtuu polttamalla palaturvetta ja haketta sekä kevyttä polttoöljyä. Yhtiö siirtää kaukolämpöenergian asiakkailleen ja vastaa KPA-laitoksen ja verkoston kunnossapidosta, energiamittauksista ja asiakkaiden laskutuksesta.
- C. Liikevaihto keskimäärin 1,9 M€ vuodessa.
- D. Noin 17 % yhtiön kokonaisliikevaihdosta (v.2022).
- E. Liiketoimintaa valvovat seuraavat viranomaiset:
 - Keminmaan kunnan ympäristöviranomaisena (rakennukset, verkko ja ympäristölupa-asiat)
 - TUKES (KPA-laitoksen käyttö, tarkastukset, pätevyudet ja painelaitelaki)
 - KIWA Inspecta (painelaitteiston tarkastukset)
 - STUK (säteilylähteet)
 - Ruokavirasto (tuhkan lannoituskäyttö)
 - Energiateollisuus Ry (polttoaineiden raportointi)

2) *Talousvesi:*

- A. Talousveden tuotanto ja jakelu vesihuoltolain mukaisesti. Liiketoiminta on siirtynyt yhtiölle fuusion yhteydessä 1.1.2019 alkaen.
- B. Yhtiö pumppaa ja jakaa vuositasolla asiakkailleen noin 400.000 m³ talousvettä. Tuotanto tapahtuu pumppaamalla pohjavesiverkostosta ja käsittelemällä vesi UV-laitteistolla. Yhtiö siirtää talousveden asiakkailleen ja vastaa pumppaamoiden ja verkoston kunnossapidosta, mittaroinnista ja asiakkaiden laskutuksesta.
- C. Liikevaihto keskimäärin 920 k€ vuodessa.
- D. Noin 8 % yhtiön kokonaisliikevaihdosta (v.2022).
- E. Talousveden liiketoiminta perustuu vesihuoltolakiin (VHL). Yhtiö huolehtii VHL 3§ / 3 mukaisesti yhdyskunnan vesihuollosta kunnan hyväksymällä toiminta-alueella.

- VHL 4§ mukaan, vesihuoltolain toimeenpanoa ohjaa maa- ja metsätalousministeriö.
- Lain mukaisia valvontaviranomaisia ovat toimialoillaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan terveydensuojeluviranomainen ja kunnan ympäristöviranomainen.
- Kuluttaja-asiamies valvoo sopimusehtojen lainmukaisuutta.
- Suomen ympäristökeskus vastaa ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2020/2184 edellytetyjen tietokokonaisuuksien tuottamisesta toimialallaan ja verkossa tapahtuvaan vedenkäyttäjille kohdistettuun tiedottamiseen liittyvien tietopalvelujen teknisestä toteuttamisesta.

3) Jätevesien vastaanotto (viemäriverkosto):

- A. Jäteveden vastaanotto ja pumpppaaminen vesihuoltolain mukaisesti. Liiketoiminta on siirtynyt yhtiölle fuusion yhteydessä 1.1.2019 alkaen.
- B. Yhtiö vastaanottaa vuositasolla noin 400.000 m³ jätevettä. Jätevedet johdetaan käsiteltäväksi jätevedenpuhdistamolle vietto- ja paineviemäriratkaisuilla. Yhtiö siirtää vastaa jäteveden siirtopumppaamoiden ja verkoston kunnossapidosta ja asiakkaiden laskutuksesta.
- C. Liikevaihto keskimäärin 830 k€ vuodessa.
- D. Noin 8 % kokonaisliikevaihdosta (v.2022).
- E. Jäteveden liiketoiminta perustuu vesihuoltolakiin (VHL). Yhtiö huolehtii VHL 3§ / 3 mukaisesti yhdyskunnan vesihuollosta kunnan hyväksymällä toiminta-alueella.
 - VHL 4§ mukaan, vesihuoltolain toimeenpanoa ohjaa maa- ja metsätalousministeriö.
 - Lain mukaisia valvontaviranomaisia ovat toimialoillaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan terveydensuojeluviranomainen ja kunnan ympäristöviranomainen.
 - Kuluttaja-asiamies valvoo sopimusehtojen lainmukaisuutta.
 - Suomen ympäristökeskus vastaa ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2020/2184 edellytetyjen tietokokonaisuuksien tuottamisesta toimialallaan ja verkossa tapahtuvaan vedenkäyttäjille kohdistettuun tiedottamiseen liittyvien tietopalvelujen teknisestä toteuttamisesta.

4) Jäteveden puhdistamo:

- A. Jätevesien ja sakokaivolietteiden käsittely ympäristöluvan edellyttämällä tavalla. Jäteveden puhdistamon liiketoiminta on siirtynyt Yhtiölle fuusion yhteydessä 1.1.2019 alkaen.
- B. Yhtiö käsittelee vuositasolla noin 500.000 m³ jätevettä ja noin 7000 m³ sakokaivolietteitä. Tuotanto tapahtuu ilmastamalla, lisäämällä kemikaaleja sekä kuivaamalla. Yhtiö puhdistaa jätevedet ja vastaa jäteveden puhdistuslaitoksen kunnossapidosta.
- C. Liikevaihto keskimäärin 140 k€ vuodessa.
- D. Noin 2 % kokonaisliikevaihdosta (v.2022).
- E. Jäteveden liiketoiminta perustuu vesihuoltolakiin (VHL) sekä ympäristöluvaan. Lain mukaisia valvontaviranomaisia ovat toimialoillaan

elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan terveydensuojeluviranomainen ja kunnan ympäristöviranomainen.

5) Osakkuudet:

Tornion Golf Oy

”Yhtiöllä on osakkuus Tornion Golf Oy:stä. Tornion Golf Oy:n osakkuus on siirtynyt Yhtiön omistukseen vesiyhtiön fuusion yhteydessä, ja se on eriytetty vesihuoltoliiketoimintaan (talousvesi- ja jätevesien vastaanottoliiketoiminta).

Tornion Golf Oy:n osakkeet oikeuttavat pelioikeuksiin Tornion Golf Oy:n hallinnoimalla golf-kentällä. Yhtiö käyttää pelioikeuksia vesihuoltoliiketoiminnan virkistys- ja edustustoimintaan. Pelioikeuksien käyttämisestä koituu kuluja vuosittain noin 900 €, ja ne ovat vesihuoltoliiketoiminnan, eli Yhtiön muun liiketoiminnan kuluja. Tornion Golf Oy:n osakkeiden perusteella ei saada osinkoa eikä muita tuloja. Osakkuus ei tuota liikevaihtoa.”

Pohjois-Suomen Energiatieto Oy

”Yhtiöllä on osakkuus Pohjois-Suomen Energiatieto Oy:stä (PSET Oy). PSET Oy:n osakkuus (hankintameno 16 €) hankittiin toimintojen ulkoistuksen yhteydessä 2019. Tuolloin PSET Oy tuotti palveluja omistajayrityksilleen omakustannehintaan (ns. inhouse -yhtiö). Tällöin Yhtiön etu oli hankkia pieni omistusosuus, koska toimintojensa uudelleen järjestelyjen yhteydessä Yhtiö päätti hankkia palveluja PSET Oy:ltä.

Yhtiö hankkii palveluna yhtiöstä sähköverkko-, vesi-, ja kaukolämpöliiketoiminnan laskutuspalveluja, vesiliiketoiminnan sopimusten ja asiakirjojen hallintaa, sähköverkkoliiketoiminnan tiedonvaihto- ja tasehallintapalveluja sekä muita ICT-palveluja. Hankittavat sähköverkkotoiminnan palvelut ovat välttämättömiä toimintoja verkonhaltijan lakisääteisten velvoitteiden täyttämiseksi. Pohjois-Suomen Energiatieto Oy:n osakkeet on kuitenkin kohdistettu Yhtiön vesihuoltoliiketoimintaan (talousvesi- ja jätevesien vastaanottoliiketoiminta) koska osakkeiden ei ole katsottu täyttävän Energiaviraston eriyttämisohjeessa annettuja kriteerejä sijoitusten kohdistamiselle verkkoliiketoimintaan tai muuhun sähköliiketoimintaan.

Nykyisin PSET Oy veloittaa palveluistaan kuin mikä tahansa muu markkinoilla toimiva palveluntuottaja, joilta Yhtiö voi ostaa palveluja. Osakeomistus ei siten käytännössä muuta tilannetta siitä, että Yhtiö olisi kuka tahansa PSET Oy:n asiakas. Osakeomistus ei velvoita Yhtiötä ostamaan palveluja PSET Oy:ltä eikä osakkuuteen liity muita maksuvelvollisuuksia.

PSET Oy ei ole maksanut osinkoa. Osakeomistuksemme PSET Oy:stä vastaa vain n. 0,6 % osuutta ko. yhtiön osakekannasta. [REDACTED]

[REDACTED]

kaukolämpöverkoston rakentaminen kunnan omistamilla kiinteistöillä edellyttää Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n ilmoittaman mukaan kunnan myöntämän sijoitusluvan.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n lähettämän vastauksen perusteella Pohjois-Suomen ympäristölupavirasto on myöntänyt jäteveden puhdistamolle ympäristöluvan 14.2.2006. Pohjavesien käsittely (pumppaus ja jakelu) ei yhtiön mukaan edellytä erillistä kunnan toimielimen lupaa. Keminmaan Energia ja Vesi Oy tosin tarkensi, että Meri-Lapin ympäristöterveysvalvontaviraston terveystarkastaja valvoo talousveden valvontatutkimusohjelman toteutumista. Pohjaveden pumppaus ja käsittely edellyttää sen sijaan yhtiön ilmoittaman mukaan vedenottoluvan, joka on myönnetty Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle Pohjois-Suomen vesioikeuden toimesta.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n 13.5. toimittaman vastauksen liitteenä on esitetty kuvakopiot Keminmaan ympäristölautakunnan 11.2.2004 myöntämästä ympäristöluvasta, Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston 14.2.2006 myöntämästä ympäristöluvasta sekä Pohjois-Suomen vesioikeuden myöntämistä vedenottoluvista.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy toimitti Energiavirastolle 5.2.2025 sähköpostin, jossa yhtiö ilmoitti, että 7.3.2024 toimitetussa poikkeuslupahakemuksessa mainitut Pohjois-Suomen Voima Oy:n ja Lapin Sähkövoima Oy:n osakkuudet² ovat eriytetty todellisuudessa muuhun sähköliiketoimintaan, eikä muuhun liiketoimintaan. Yhtiö on todennut viestissään hakeneensa virheellisesti 61 a §:n 3 momentin mukaista poikkeuslupaa Pohjois-Suomen Voima Oy:n ja Lapin Sähkövoima Oy:n osakeomistuksille.

Energiaviraston lausuntopyyntö päätösluonnoksesta (17.5.2024)

Energiavirasto varasi Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle mahdollisuuden lausua päätösluonnoksesta. Energiavirasto toimitti päätösluonnoksen lausuttavaksi Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle 17.5.2024. Lausunto pyydettiin toimittamaan Energiavirastolle viimeistään 7.6.2024. Energiavirasto myönsi sittemmin lisäaikaa lausunnon toimittamiselle 14.6.2024 saakka, Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n sähköpostitse 31.5.2024 esittämän pyynnön mukaisesti.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy toimitti sähköpostitse 13.6.2024 Energiavirastolle lausunnon päätösluonnoksesta. Keminmaan Energia ja Vesi Oy lausui ja täsmensi päätösluonnoksen osalta seuraavaa:

- Jäteveden puhdistamon keskimääräinen liikevaihto on ilmoitettu poikkeuslupahakemuksessa virheellisesti. Keskimääräinen liikevaihto on 140 k€, poikkeuslupahakemuksessa ilmoitetun 920 k€ sijasta.

² Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n 7.3.2024 toimittaman poikkeuslupahakemuksen mukaan yhtiö omistaa Fennovoima Oy:n osakkuuksia Pohjois-Suomen Voima Oy:n osakkuuksien kautta ja Kemijoki Oy:n osakkuuksia Lapin Sähkövoima Oy:n kautta.

- Pohjois-Suomen vesioikeus on myöntänyt Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle vedenottolupia eri aikaan tehdyillä päätöksillä (11.9.1972, 25.4.1973, 16.1.1996, 23.4.1997 ja 8.1.1990).
- Pohjois-Suomen vesioikeuden 14.2.2006 antama päätös koskettaa jätevedenpuhdistamon ympäristölupaa.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Energiaviraston toimivalta

Energiavirasto toimii sähkömarkkinalaissa (588/2013), laissa sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) ja Energiavirastosta annetussa laissa (870/2013) tarkoitettuna sähkömarkkinaviranomaisena valvoen ja seuraten sähkö- ja maakaasumarkkinoita sekä edistäen sähkömarkkinoiden ja maakaasumarkkinoiden toimivuutta.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 5 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitettun kansallisen ja unionin lainsäädännön ja viranomaisen määräysten noudattamista sekä hoitaa muut 2 §:ssä tarkoitettussa lainsäädännössä sille annetut tehtävät.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 9 §:n mukaan Energiaviraston on veloitettava kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitettussa kansallisessa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä veloituksia rikkonut tai laiminlyönyt korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata.

Toimintojen eriyttäminen

Sähkömarkkinalain (588/2013) 77 §:n 1 momentin mukaisesti sähkömarkkinoilla toimivan yrityksen on eriytettävä sähköverkkotoiminta muista sähköliiketoiminnoista sekä sähköliiketoiminnat muista yrityksen harjoittamista liiketoiminnoista. Sähkömarkkinalain 78 §:n mukaan eriyttämisellä tarkoitetaan sitä, että tilikausittain on laadittava tuloslaskelma ja tase eriytettävälle sähköliiketoiminnoille ja yhdistetty tuloslaskelma ja tase muille yrityksen liiketoiminnoille. Eriyttämisvelvollisuus koskee sähkömarkkinalain 79 §:n nojalla myös sähköliiketoimintaa harjoittavaa kunnallista laitosta.

Poikkeuksena eriyttämisestä on vähäinen liiketoiminta. Sähkömarkkinalain 77 §:n 3 momentin mukaan sähköliiketoimintoja ei tarvitse eriyttää toisistaan ja muista liiketoiminnoista, jos liiketoiminta on määrältään tai suhteessa yrityksen harjoittamiin muihin liiketoimintoihin verrattuna vähäistä. Ministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, milloin liiketoiminta on merkitykseltään vähäistä.

Merkitykseltään vähäisen liiketoiminnan käsite on määritetty Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksessa sähköliiketoimintojen eriyttämisestä (1305/2019). Asetuksen 2 §:n mukaisesti vähämerkityksellisiä ovat sellaiset sähköliiketoiminnat, joiden liikevaihto on alle 10 % yhteisön tai laitoksen liikevaihdosta ja suuruudeltaan alle 500 000 euroa vuodessa. Merkitykseltään

vähäiseksi ei kuitenkaan katsota verkonhaltijan harjoittamaa sähköverkkotoimintaa tai sähköverkkotoiminnan osatoimintaa.

Vähämerkityksellisiksi katsotaan myös sellaiset muut liiketoiminnot, joiden yhteinen liikevaihto on alle 10 % yhteisön liikevaihdosta ja suuruudeltaan alle 500 000 vuodessa. Vähäinen muu liiketoiminta voi olla mukana ensisijaisesti muun sähköliiketoiminnan luvuissa, tai mikäli muuta sähköliiketoimintaa ei ole, sähköverkkotoiminnan luvuissa.

Sähkömarkkinalain 83 §:n 3 momentin mukaan Energiavirasto voi perustellusta syystä myöntää yksittäistapauksessa poikkeuksen tässä laissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot, jos eriyttäminen lain vaatimusten mukaisesti olisi kohtuutonta.

Jakeluverkonhaltijan harjoittamat muut liiketoiminnot

Sähkömarkkinalain (497/2023) 61 a §:n 1 momentin mukaan jakeluverkonhaltijalla on oikeus harjoittaa liiketoimintaa muussa verkossa kuin sähköverkossa, jos toimivaltainen viranomaisen on myöntänyt jakeluverkonhaltijalle tällaisen liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämän toimiluvan.

Sähkömarkkinalain 61 a §:n 2 momentin mukaan jakeluverkonhaltija ei saa harjoittaa sähköajoneuvojen latauspalveluliiketoimintaa. Jakeluverkonhaltija voi kuitenkin ylläpitää omaan käyttöönsä varattuja sähköajoneuvojen latauspisteitä.

Sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentin mukaan Energiavirasto voi myöntää jakeluverkonhaltijalle luvan harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin jakeluverkonhaltijalle on säädetty mahdolliseksi tässä laissa tai sähkökauppa-asetuksessa, jos liiketoiminnan harjoittaminen on tarpeen, jotta jakeluverkonhaltija voi täyttää tämän lain tai sähkökauppa-asetuksen mukaiset velvoitteensa.

Sähkömarkkinalain 3 §:n kohdan 10 mukaan jakeluverkonhaltijalla tarkoitetaan verkonhaltijaa, jolla on hallinnassaan jakeluverkkoa tai suurjännitteistä jakeluverkkoa ja joka harjoittaa luvanvaraista sähköverkkotoimintaa tässä verkossa.

Perustelut

Keminmaan Energia ja Vesi Oy toimii sähkömarkkinalain 3 §:n kohdan 10 määritelmän tarkoittamana jakeluverkonhaltijana, jolla on hallinnassaan jakeluverkkoa ja joka harjoittaa luvanvaraista sähköverkkotoimintaa tässä verkossa. Sähkömarkkinalain (497/2023) 61 a §:n mukaiset säännökset tulevat täten sovellettavaksi Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n kohdalla.

Sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentin mukaan Energiavirasto voi myöntää jakeluverkonhaltijalle luvan harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin jakeluverkonhaltijalle on säädetty mahdolliseksi tässä laissa tai sähkökauppa-asetuksessa, jos liiketoiminnan harjoittaminen on tarpeen, jotta jakeluverkonhaltija voi täyttää tämän lain tai sähkökauppa-asetuksen mukaiset velvoitteensa.

Sähkömarkkinalain 61 a §:n 1 momentin mukaan jakeluverkonhaltijalla on kuitenkin oikeus harjoittaa liiketoimintaa muussa verkossa kuin sähköverkossa, jos

toimivaltainen viranomainen on myöntänyt jakeluverkonhaltijalle tällaisen liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämän toimiluvan.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy on hakenut Energiavirastolta 7.3.2024 sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentin mukaista poikkeuslupaa nykyisessä laajuudessa harjoittamilleen muille liiketoiminnoille. Hakija on täydentänyt 5.5.2025 poikkeuslupahakemustaan osakkuudet-liiketoiminnan osalta. Hakijan muihin liiketoimintoihin lukeutuvat seuraavat liiketoiminnot: 1) kaukolämpö, 2) talousvesi, 3) jätevesien vastaanotto (viemäriverkosto), 4) jäteveden puhdistamo, 5) osakkuudet, 6) sähkönjakelun tilaustyöt ja 7) vesihuollon tilaustyöt.

Energiavirasto toteaa, että Keminmaan Energia ja Vesi Oy:llä on sähkömarkkinalain (497/2023) 61 a §:n 1 momentin perusteella oikeus harjoittaa kaukolämpöenergian jakelua, talousvesiliiketoimintaa sekä jätevesien vastaanottoliiketoimintaa. Energiavirasto myöntää hakijalle sähkömarkkinalain (497/2023) 61 a §:n 3 momentissa tarkoitetun luvan harjoittaa sähkönjakelun tilaustöitä. Energiavirasto myöntää hakijalle sähkömarkkinalain (497/2023) 61 a §:n 3 momentissa tarkoitetun luvan harjoittaa sähkönjakelun tilaustöitä. Energiavirasto myöntää hakijalle poikkeusluvan harjoittaa kaukolämmön tuotantoa, jäteveden puhdistamoliiketoimintaa, vesihuollon tilaustöitä ja osakkuudet-liiketoimintaa (sis. omistukset Tornion Golf Oy:stä ja Pohjois-Suomen Energiatieto Oy:stä) sähkömarkkinalain (588/2013) 83 §:n 3 momentin perusteella. Myönnettyt luvat ovat toistaiseksi voimassa olevia.

Energiavirasto on soveltanut yhtiön poikkeuslupahakemuksen perusteella tapauskohtaista harkintaa. Energiavirasto voi muuttaa ratkaisuaan lainsäädännön muuttumisen, muutoksenhakutuomioistuimen antaman ratkaisun tai yhtiön toiminnan edellytyksissä tapahtuvien olennaisten muutosten seurauksena. Energiavirasto perustelee ratkaisuaan seuraavasti:

1) Kaukolämpö

Suomen kaukolämpöverkot eivät muodosta sähköverkkojen tavoin yhtenäistä verkostoa. Kaukolämpöverkot ovat alueellisesti eriytyneitä, sillä Suomessa ei ole pääsääntöisesti fyysisiä yhteyksiä eri kaukolämpöyhtiöiden hallinnoimien kaukolämpöverkostoiden välillä. Kunkin kaukolämpöyhtiön hallinnoima kaukolämpöverkko muodostaa sitä vastoin oman markkinansa. Kullakin kaukolämpöyhtiöllä voidaan katsoa olevan alueellaan määräävä markkina-asema kaukolämpöjärjestelmään liittyneisiin asiakkaisiin nähden.

Kaukolämmön piirissä olevat asiakkaat eivät voi lähtökohtaisesti kilpailuttaa lämmöntoimittajaa eri kaukolämpöyhtiöiden kesken. Tyypillisesti kaukolämpöä voi siis ostaa vain yhdeltä toimittajalta, eli paikalliselta kaukolämpöyhtiöltä. Paikalliset kaukolämpöyhtiöt omaavat myös usein vertikaalisesti integroituneen yhtiörakenteen, jossa kaukolämmön jakelua, tuotantoa ja myyntiä harjoitetaan samassa yhtiössä.

Lämmitysmuotona kaukolämmitys kilpailee kuitenkin muiden lämmitysmuotojen (esim. sähkölämmitys ja maalämpö) kanssa³. Liittymistä harkitseviin asiakkaisiin

³ HE 32/2013 vp s.22

nähdessä kaukolämpötoiminta ei siis ole määrävässä markkina-asemassa, jos asiakkaalla on valittavanaan muita teknisesti ja taloudellisesti kilpailukykyisiä lämmitysvaihtoehtoja. Useimmat kaukolämpölaitokset toimivat tosin Suomessa jo satureituneilla markkinoilla, jossa tarve uusien asiakkaiden liittämiseen ja tiukasti kilpailukykyiseen hinnoitteluun on pieni. Kaukolämpötoiminta voi tosin muodostaa uusilla asemakaava-alueilla monopolin. Monopoliasema koskee maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 57 a §:n mukaan asemakaava-alueita, joissa on määrätty rakennuksen liittamisestä kaukolämpöverkkoon⁴.

Kaukolämpömarkkinoille ei ole olemassa erillislainsäädäntöä Suomessa. Suomen kaukolämpömarkkinoille ei ole myöskään asetettu sähkömarkkinalain tavoin sääntelyviranomaista. Kaukolämmön jakeluun tarvittava fyysinen infrastruktuuri on kuitenkin luvanvaraista, ja näistä päättävät kunnat ja aluehallintoviranomaiset⁵. Kilpailu ja kuluttajavirasto valvoo kaukolämpömarkkinoita myös kilpailu- ja kuluttajaoikeudellisista näkökulmista.

Keminmaan ympäristölautakunta on 11.2.2004 antamallaan päätöksellään myöntänyt Kemnmaan Energia ja Vesi Oy:lle ympäristöluvan kaukolämpöenergian tuotanto ja jakelutoiminnan harjoittamiselle. Maankäytön näkökulmasta, uusien asiakkaiden liittäminen ja verkoston rakentaminen kunnan omistamalla kiinteistöillä edellyttää myös kunnan myöntämää sijoituslupaa.⁶

Sähkömarkkinalain 61 a §:n 1 momentin mukaan Kemnmaan Energia ja Vesi Oy:llä on oikeus harjoittaa liiketoimintaa muussa verkossa kuin sähköverkossa, jos toimivaltainen viranomaisen on myöntänyt jakeluverkonhaltijalle tällaisen liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämän toimiluvan. Energiavirasto toteaa, että 61 a §:n 1 momentti sallii Kemnmaan Energia ja Vesi Oy:n harjoittaa kaukolämpöenergian jakelua, koska toimintaa harjoitetaan toimivaltaisen viranomaisen myöntämällä toimiluvalla.

Sähkömarkkinalain 83 §:n 3 momentin mukaan Energiavirasto voi perustellusta syystä myöntää yksittäistapauksessa poikkeuksen tässä laissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot, jos eriyttäminen lain vaatimusten mukaisesti olisi kohtuutonta.

Energiavirasto katsoo, ettei kaukolämmön tuotannon yhtiöittäminen kaukolämmön jakelusta ole tarkoituksenmukaista kaukolämpömarkkinoiden erityispiirteiden vuoksi. Kaukolämmön tuotanto on Suomessa myös vahvasti sidottu energiayhtiöiden toimintaan, jolloin yhtiöittäminen voisi tarpeettomasti hankaloittaa kaukolämpötoiminnan harjoittamisen edellytyksiä. Energiavirasto mukaan kaukolämmön tuotannon yhtiöittämisvelvoite voisi olla Suomen kaukolämpömarkkinoiden pieneen kokoon suhteutettuna merkittävä hallinnollinen lisärasite, joka voisi mahdollisesti heijastua kaukolämmön loppukäyttäjille lisäkustannusten muodossa. Energiavirasto myös katsoo, ettei sillä ole toimivaltaa kieltää Kemnmaan Energia ja Vesi Oy:ta harjoittamasta kaukolämmön tuotantotoimintaa, sillä Kemnmaan ympäristölautakunta on 11.2.2004

⁴ HE 32/2013 vp s.22

⁵ Esim. maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 20 §:n 1 ja 2 momenttien perusteella

⁶ Tieto perustuu Kemnmaan Energia ja Vesi Oy:n 14.5.2024 toimittamaan vastaukseen Energiaviraston lisätietopyyntöön.

antamallaan päätöksellään myöntänyt Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle ympäristöluvan kaukolämpöenergian tuotannon harjoittamiselle.

Velvoite kaukolämmön tuotannon sijoittamisesta erilliseen yhtiöön olisi viraston mukaan sähkömarkkinalain vaatimusten mukaisesti kohtuutonta edellä mainituilla perusteilla. Energiavirasto myöntää Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle 83 §:n 3 momentin mukaisen poikkeuksen sähkömarkkinalaissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot.

2) Talousvesi

Vesihuoltolain (119/2001) 3 §:n 1 kohdan mukaan vesihuollolla tarkoitetaan veden johtamista, käsittelyä ja toimittamista talousvetenä käytettäväksi sekä jäteveden poisjohtamista ja käsittelyä. Talousvedellä tarkoitetaan pykälän 2 kohdan mukaan ihmisten käyttöön tarkoitettua vettä sen mukaan kuin siitä terveydensuojelulaissa (763/1994) säädetään. Vesihuoltolaitoksella tarkoitetaan pykälän 3 kohdan mukaan laitosta, joka huolehtii yhdyskunnan vesihuollosta kunnan hyväksymällä toiminta-alueella.

Vesihuoltolain 8 §:n mukaan kunta hyväksyy vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ja tarvittaessa muuttaa hyväksytyä toiminta-aluetta vesihuollosta huolehtimiseen soveltuvan laitoksen esityksestä tai, jos laitos ei tällaista esitystä ole tehnyt, laitosta kuultuaan. Ennen toiminta-alueen hyväksymistä tai muuttamista asiasta on tiedotettava riittävässä laajuudessa sekä varattava valvontaviranomaisille⁷ mahdollisuus antaa lausunto ja alueen kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluiksi. Pykälän yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan kunta voi itse ratkaista, mikä toimitilin kunnassa päättää vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymisestä (HE 85/2000). Kunnan toimitilimiin kuuluvat kuntalain (410/2015) 30 §:n mukaan kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, lautakunnat ja johtokunnat, niiden jaostot ja toimikunnat.

Pohjois-Suomen vesioikeus on antanut vedenottolupia Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle useilla eri aikaan tehdyillä päätöksillä (11.9.1972, 25.4.1973, 16.1.1996, 23.4.1997 ja 8.1.1990). Meri-Lapin ympäristöterveysvalvontaviraston terveystarkastaja valvoo myös talousveden valvontatutkimusohjelman toteutumista.⁸

Sähkömarkkinalain 61 a §:n 1 momentin mukaan Keminmaan Energia ja Vesi Oy:llä on oikeus harjoittaa liiketoimintaa muussa verkossa kuin sähköverkossa, jos toimivaltainen viranomaisen on myöntänyt jakeluverkonhaltijalle tällaisen liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämän toimiluvan. Energiavirasto katsoo, että hakijan talousvesiliiketoiminta on luonteeltaan 1 momentin mukaista liiketoimintaa,

⁷ Vesihuoltoalan mukaisia valvontaviranomaisia ovat vesihuoltolain 4 §:n mukaan maa- ja metsätalousministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan terveydensuojeluviranomainen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Toimialan valvontaviranomaisiin lukeutuvat myös kuluttaja-asiamies sekä Suomen ympäristökeskus. Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n nettisivujen mukaan vesijohto-, viemäri- ja hulevesiviemäriverkostojen toiminta-alue-esityksestä on pyydetty lausunto alueelliselta ELY-keskukselta, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta sekä kunnan terveydensuojeluviranomaiselta (viitattu 17.5.2024 <https://kmev.fi/vesihuollon-toiminta-alue/>).

⁸ Tieto perustuu Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n päätösluonnokseen 13.6.2024 toimittamaan lausuntoon.

jota harjoitetaan muussa verkossa kuin sähköverkossa. Talusvesiliiketoiminta on osa Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n vesihuoltotoimintaa, jota voi harjoittaa ainoastaan kunnan toimielimen hyväksymällä toiminta-alueella. Energiavirasto toteaa, että 61 a §:n 1 momentti sallii Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle oikeuden harjoittaa talusvesiliiketoimintaa, koska toimintaa harjoitetaan toimivaltaisen viranomaisen myöntämällä toimiluvalla.

3) Jätevesien vastaanotto (viemäriverkosto)

Vesihuoltolain (119/2001) 3 §:n 1 kohdan mukaan vesihuollolla tarkoitetaan veden johtamista, käsittelyä ja toimittamista talusvetenä käytettäväksi sekä jäteveden poisjohtamista ja käsittelyä.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy huolehtii vesihuoltolain (119/2001) 3 §:n kohdan 3 mukaisesti yhdyskunnan vesihuollosta kunnan hyväksymällä toiminta-alueella. Energiavirasto katsoo, että hakijan jätevesien vastaanottoliiketoiminta on luonteeltaan 1 momentin mukaista liiketoimintaa, jota harjoitetaan muussa verkossa kuin sähköverkossa. Jätevesien vastaanotto on osa vesihuoltotoimintaa, jota voi harjoittaa ainoastaan kunnan toimielimen hyväksymällä toiminta-alueella (kts. kohta 2 talusvesi).

Pohjois-Suomen vesioikeus on 14.2.2006 antamallaan päätöksellään myöntänyt Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle jäteveden puhdistamon ympäristöluvan.⁹

Energiavirasto toteaa, että 61 a §:n 1 momentti sallii Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle oikeuden harjoittaa jätevesien vastaanottoliiketoimintaa. Energiavirastolla ei ole lakiin perustuvaa oikeutta rajoittaa Keminmaan Energia ja Vesi Oy:ta harjoittamasta jätevesien vastaanottoliiketoimintaa, koska toimintaa harjoitetaan toimivaltaisen viranomaisen myöntämällä toimiluvalla.

4) Jäteveden puhdistamo

Ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000) 1 §:n 13 a kohdan mukaan jätevesien käsittelyyn on oltava ympäristölupa, jos kysymys on puhdistamosta, joka on tarkoitettu asukasvastineluvultaan 100 henkilön jätevesien käsittelemiseen, tai vähintään 100 henkilön asumisjätevesien johtaminen muualle kuin yleiseen viemäriin. Ympäristöluvan myöntäminen kuuluu ympäristönsuojeluasetuksen 6 §:n 12 e) kohdan mukaan alueellisen ympäristökeskuksen toimivaltaan.

Pohjois-Suomen ympäristölupavirasto on 14.2.2006 antamallaan päätöksellä myöntänyt Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle luvan jätevedenpuhdistamon toimintaan¹⁰.

⁹ Tieto perustuu Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n 14.5.2024 toimittamaan vastaukseen Energiaviraston lisätietopyyntöön sekä Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n päätösluonnokseen 13.6.2024 toimittamaan lausuntoon.

¹⁰ Tieto perustuu Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n 14.5.2024 toimittamaan vastaukseen Energiaviraston lisätietopyyntöön sekä yhtiön nettisivuilla ilmoitettuun tietoon: <https://kmev.fi/jatevesi/> (viitattu 17.5.2024)

Sähkömarkkinalain 83 §:n 3 momentin mukaan Energiavirasto voi perustellusta syystä myöntää yksittäistapauksessa poikkeuksen tässä laissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot, jos eriyttäminen lain vaatimusten mukaisesti olisi kohtuutonta.

Energiavirasto katsoo, että jäteveden puhdistamoliiketoiminta tukee Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n vesihuoltolakiin perustuvien liiketoimintojen (talousvesi ja jätevesien vastaanotto) harjoittamista. Energiaviraston mukaan jäteveden puhdistamoliiketoiminnan kieltäminen ei ole tarkoituksenmukaista kunnan hyväksymällä toiminta-alueella harjoitettavien vesihuoltoliiketoimintojen kannalta. Liiketoiminnan sijoittaminen erilliseen yhtiöön voisi mahdollisesti edellyttää Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n työntekijöiden uudelleensijoittamista sellaisessa tilanteessa, jossa sen vesihuollon työntekijöitä työskentelisi samanaikaisesti vesihuoltolakiin perustuvien liiketoimintojen kuin jäteveden puhdistamoliiketoimintaan liittyvien tehtävien parissa.

Velvoite jäteveden puhdistamoliiketoiminnan sijoittamisesta erilliseen yhtiöön olisi viraston mukaan sähkömarkkinalain vaatimusten mukaisesti kohtuutonta edellä mainituilla perusteilla. Energiavirasto myöntää Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle 83 §:n 3 momentin mukaisen poikkeuksen sähkömarkkinalaissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot.

5) Osakkuudet

Tornion Golf Oy ja Pohjois-Suomen Energiatieto Oy

Osakkuuksien omistaminen ei ole luvanvaraista liiketoimintaa, joka edellyttäisi toimivaltaisen viranomaisen myöntämän toimiluvan. Osakkuuksien tuottoja säännellään ja valvotaan kuitenkin verotuksellisista näkökulmista Verohallinnon toimesta.

Energiavirasto katsoo, että osakkuudet-liiketoiminta on luonteensa mukaisesti sijoitustoimintaa. Viraston näkemyksen mukaan osakas altistuu osakkuuksien omistamisen myötä sijoituskohteen muuttuvalle tuotolle, sillä osakkuuksien tuotot vaihtelevat tavanomaisesti sijoituskohteen tuloksen seurauksena. Osakkuuksien omistamiseen liittyy myös riskejä, jotka voivat realisoitua osakekannan arvonalentumisen tai sijoitetun pääoman menettämisen kautta. Sijoituskohteen heikko tuloksenteko tai konkurssiin ajautuminen voi siten johtaa tilanteeseen, jossa osakas menettää osittain tai kokonaan sijoittamansa pääoman.

Energiavirasto katsoo, ettei osakkuudet-liiketoiminnan harjoittaminen ole lähtökohtaisesti tarkoituksenmukaista jakeluverkonhaltijan sähkömarkkinalaissa ja sähkökauppa-asetuksessa säädettyjen velvoitteiden hoitamisen kannalta. Viraston mukaan tämänkaltainen liiketoiminta voi muodostaa riskin verkkotoiminnan harjoittamiselle, sillä laskennallisesti eriytettynä verkkotoiminta voi joutua vastaamaan myös riskisemmän osakkuudet-liiketoiminnan tappioiden kattamisesta yhtiötasolla.

Sähkömarkkinalain 83 §:n 3 momentin mukaan Energiavirasto voi perustellusta syystä myöntää yksittäistapauksessa poikkeuksen tässä laissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot, jos eriyttäminen lain vaatimusten mukaisesti olisi kohtuutonta.

Energiavirasto toteaa, että muuhun liiketoimintaan eriytetyt osakkuudet (sis. omistukset Tornion Golf Oy:stä ja Pohjois-Suomen Energiatieto Oy:stä) eivät muodosta olennaista osuutta Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n poikkeuslupahakemuksen kokonaistarkastelussa. Muuhun liiketoimintaan eriytetyt osakkuudet eivät ensinnäkään tuota yhtiölle liikevaihtoa tai muuta tuloa, kuten osinkotuottoja. Viraston näkemyksen mukaan osakkuuksien omistaminen ei siten altista Keminmaan Energia ja Vesi Oy:tä sijoituskohteen muuttuvalle tuotolle. Osakkuuksista ei myöskään aiheudu merkittäviä kustannuksia, jotka voisivat muodostaa riskin sähköverkkotoiminnan harjoittamiselle. Viraston mukaan poikkeuslupahakemuksen yhteydessä annetut tiedot eivät myöskään anna aihetta epäillä, että Keminmaan Energia ja Vesi Oy voisi joutua vastuuseen osakkuusyhtiöiden tappioista tai konkurssista.

Velvoite osakkuudet-liiketoiminnan eriyttämisestä erilliseen yhtiöön voisi lisäksi tarpeettomasti hankaloittaa Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n muiden liiketoimintojen harjoittamista, joille Energiavirasto on myöntänyt 61 a §:n 3 momentin mukaisen luvan tässä päätöksessä, sikäli kun yhtiön osakkuudet-liiketoiminta tukisi näiden harjoittamista.

Velvoite osakkuudet-liiketoiminnan sijoittamisesta erilliseen yhtiöön olisi viraston mukaan sähkömarkkinalain vaatimusten mukaisesti kohtuutonta edellä mainituilla perusteilla. Energiavirasto myöntää Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle 83 §:n 3 momentin mukaisen poikkeuksen sähkömarkkinalaissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot.

Pohjois-Suomen Voima Oy ja Lapin Sähkövoima Oy

Energiaviraston 8.12.2023 lähetettämän valvontakirjeen (dnro 1793/040201/2023) mukaan poikkeuslupan hakeminen koskee ainoastaan muuhun liiketoimintaan eriytettyjä liiketoimintoja.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n on ilmoittanut 5.2.2025 sähköpostitse, että yhtiön 7.3.2024 toimittamassa poikkeuslupahakemuksessa mainitut Pohjois-Suomen Voima Oy:n ja Lapin Sähkövoima Oy:n osakkuudet kuuluvat aiheuttamisperiaatteen mukaan muuhun sähköliiketoimintaan, eikä muuhun liiketoimintaan. Näin ollen, yhtiö on hakenut virheellisesti poikkeuslupaa Pohjois-Suomen Voima Oy:n ja Lapin Sähkövoima Oy:n osakeomistuksille.

Energiavirasto toteaa, että Keminmaan Energia ja Vesi Oy:llä on oikeus harjoittaa 7.3.2024 toimitetussa poikkeuslupahakemuksessa kuvattua osakkuudet-liiketoimintaa (sis. omistukset Pohjois-Suomen Voima Oy:ssä ja Lapin Sähkövoima Oy:ssä), koska kyseinen liiketoiminta on eriytetty muuhun sähköliiketoimintaan.

6) Sähkönjakelun tilaustyöt

Energiavirasto katsoo, että asiakkaiden sähkönjakeluverkostoihin tehtävät tilaustyöt, kuten asiakkaiden talojohtoihin tai sähkökeskuksiin liittyvät muutostyöt, ovat luonteensa mukaisesti urakointitoimintaa. Urakointitoiminta on kilpailtua liiketoimintaa, jonka harjoittamiseen ei edellytetä 61 a §:n 1 momentissa tarkoitettua toimivaltaisen viranomaisen myöntämää toimilupaa. Urakointi tarkoittaa Energiaviraston eriyttämisohjeen (Dnro 3948/040002/2023) mukaan

muuhun kuin yhtiön omaan verkkoon kohdistuvaa suunnittelu-, rakennus- ja ylläpitotoimintaa.

Energiaviraston mukaan asiakkaiden sähköjakeluverkostoihin tehtävät tilaustyöt tukevat sähkömarkkina- ja sähkökauppa-asetuksissa säädettyjen tehtävien hoitamista. Sähköjakelun tilaustöiden avulla voidaan mm. edistää varman, luotettavan ja tehokkaan sähköjakeluverkon käyttöä, ylläpitoa ja kehittämistä. Sähköjakelun tilaustöihin allokoitujen henkilöresurssit turvaavat viraston mukaan myös sähköverkon toimintavarmuutta ja sähkön loppukäyttäjien riittävää sähkön saantia, sillä tilaustöiden henkilöresursseja on mahdollista hyödyntää luvanvaraisessa sähköverkossa esiintyvien vikatilanteiden korjaamiseen.

Energiavirasto toteaa, ettei sähköjakelun tilaustöiden sijoittaminen erilliseen yhtiöön ole tarkoituksenmukaista edellä mainituilla perusteilla. Viraston näkemyksen mukaan sähköjakelun tilaustyöt tukevat Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n sähköverkkotoiminnan harjoittamista. Energiavirasto myöntää Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle 61 a §:n 3 momentin mukaisen luvan harjoittaa sähköjakelun tilaustöitä.

7) Vesihuollon tilaustyöt

Energiavirasto katsoo, että asiakkaiden vesihuoltoverkostoihin tehtävät tilaustyöt, ovat luonteensa mukaisesti urakointitoimintaa. Urakointitoiminta on kilpailtua liiketoimintaa, jonka harjoittamiseen ei edellytetä 61 a §:n 1 momentissa tarkoitettua toimivaltaisen viranomaisen myöntämää toimilupaa. Urakointi tarkoittaa Energiaviraston eriyttämisohjeen (Dnro 3948/040002/2023) mukaan muuhun kuin yhtiön omaan verkkoon kohdistuvaa suunnittelu-, rakennus- ja ylläpitotoimintaa.

Sähkömarkkinalain 83 §:n 3 momentin mukaan Energiavirasto voi perustellusta syystä myöntää yksittäistapauksessa poikkeuksen tässä laissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot, jos eriyttäminen lain vaatimusten mukaisesti olisi kohtuutonta.

Energiavirasto katsoo, että vesihuollon tilaustyöt tukevat Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n vesihuoltolakiin perustuvien liiketoimintojen (talousvesi ja jätevesien vastaanotto) harjoittamista. Energiaviraston mukaan vesihuollon tilaustöiden kieltäminen ei ole tarkoituksenmukaista kunnan hyväksymällä toiminta-alueella harjoitettavien vesihuoltoliiketoimintojen kannalta. Vesihuollon tilaustöiden sijoittaminen erilliseen yhtiöön voisi mahdollisesti edellyttää Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n työntekijöiden uudelleensijoittamista sellaisessa tilanteessa, jossa sen vesihuollon työntekijöitä työskentelisi samanaikaisesti vesihuoltolakiin perustuvien liiketoimintojen kuin vesihuollon tilaustöiden parissa.

Velvoite vesihuollon tilaustöiden sijoittaminen erilliseen yhtiöön olisi viraston mukaan sähkömarkkinalain vaatimusten mukaisesti kohtuutonta edellä mainituilla perusteilla. Energiavirasto myöntää Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle 83 §:n 3 momentin mukaisen poikkeuksen sähkömarkkinalaissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot.

--- ---

Sähkömarkkinalain (588/2013) 77 §:n 1 momentin mukaisesti sähkömarkkinoilla toimivan yrityksen on eriytettävä sähköverkkotoiminta muista sähköliiketoiminnoista sekä sähköliiketoiminnat muista yrityksen harjoittamista liiketoiminnoista. Sähkömarkkinalain 78 §:n mukaan eriyttämisellä tarkoitetaan sitä, että tilikausittain on laadittava tuloslaskelma ja tase eriytettävälle sähköliiketoiminnoille ja yhdistetty tuloslaskelma ja tase muille yrityksen liiketoiminnoille ja tase muille yrityksen liiketoiminnoille.

Energiavirasto toteaa, että Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n tulee eriyttää jatkossakin sähköverkkotoiminta muista sähköliiketoiminnoista sekä sähköliiketoiminnat muista yrityksen harjoittamista liiketoiminnoista. Kaukolämpötoiminta, vesihuoltotoiminta (talousvesi, jätevesien vastaanotto ja jäteveden puhdistamo) sekä sähkönjakelun ja vesihuollon tilaustyöt tulee siten eriyttää jatkossakin Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n muuhun liiketoimintaan. Muun liiketoimintaan tulee myös eriyttää jatkossa Tornion Golf Oy:n ja Pohjois-Suomen Energiatieto Oy:n osakkuudet. Pohjois-Suomen Voima Oy:n ja Lapin Sähkövoima Oy:n osakkuudet tulee eriyttää vastaavasti muuhun sähköliiketoimintaan.

Tarkempia ohjeita eriyttämisen toteuttamisesta on annettu Energiaviraston ohjeella (dnro 3948/040002/2023) sähkö- ja maakaasuliiketoimintojen laskennallisesta ja oikeudellisesta eriyttämisestä.

Sovelletut säännökset

Sähkömarkkinalaki (588/2013) 77 §, 78 §, 79 §, 83 §

Sähkömarkkinalaki (497/2023) 61 a §

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus sähköliiketoimintojen eriyttämisestä (1305/2019) 2 §

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) 5 §, 9 §, 36 §

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus Energiaviraston maksullisista suoritteista vuosina 2023–2025 (1217/2022) 4 § 4.a kohta

Muutoksenhaku

Valitusosoitus markkinaoikeuteen Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle päätöksen liitteenä.

Lisätiedot

Lisätietoja asiasta antavat laskentatoimen asiantuntija Åsa Liesola (s-posti asa.liesola@energiavirasto.fi / puh. +358 295 050 055) ja juristi Joonas Tervo (s-posti joonas.tervo@energiavirasto.fi / puh. +358 295 050 063).

Liitteet Valitusosoitus

Jakelu Keminmaan Energia ja Vesi Oy

Tiedoksi Ei tiedoksi

Maksu 2 500 €

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus hallintopäätöksestä

Energiaviraston antamaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valituskelpoisella hallintopäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Jos tiedoksianto on toimitettu tavallisena tiedoksiantona postitse kirjeellä vastaanottajalle, katsotaan hänen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Mikäli päätös annetaan hakijalle tiedoksi sähköisenä viestinä, päätös katsotaan annetuksi tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiantopäivää ei oteta lukuun.

Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Kun valituksen tekemisen määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Määräaikojen laskemisesta säädetään säädettyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/1930).

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä tuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi tuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiestä käytettäessä valtakirja, sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on

**Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI**

**faksi: 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi**

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu.

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2440 euroa.

Tuomioistuimissa perittäviä oikeudenkäyntimaksuja sekä kärjäoikeuksien, hovioikeuksien ja markkinaoikeuden hakemusmaksuja korotetaan vuoden 2025 alusta lähtien. [Lisätietoa tuomioistuinmaksuista löydät tuomioistuinlaitoksen verkkosivuilta](#). Maksujen suuruudet päivitetään sivustolle vuoden 2025 alussa.

Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajan-tasa/2015/20151455?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=tuomioistuinnmaksulaki#P5>) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.